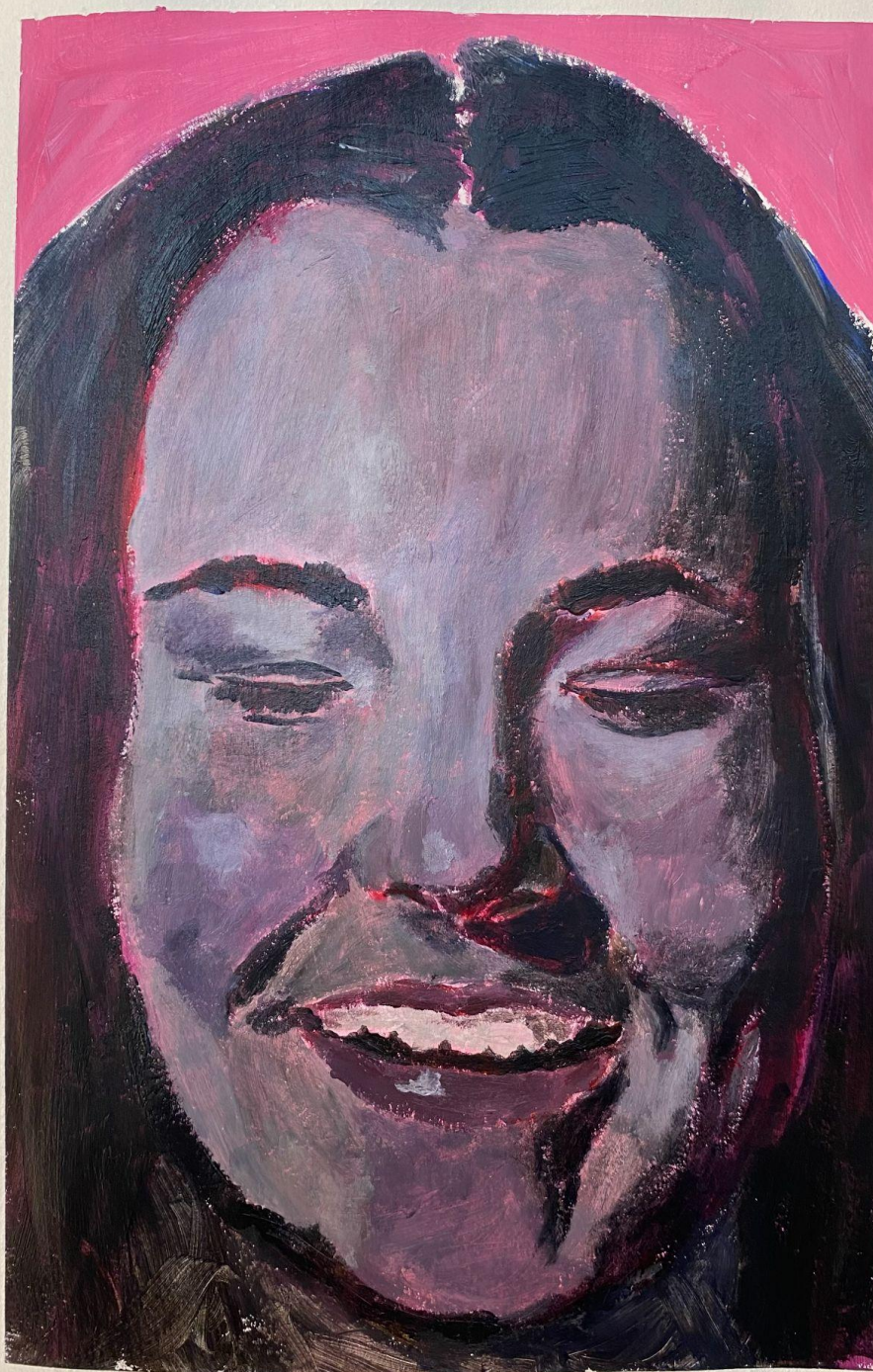

KASVOJA

Siiri Reiniluoto

25.3.2022

Sisällys

Taustaa

Tekniikkaa ja teoriaa

Tavoite muuttuu ja työ etenee

Työ valmiina

Taustaa

Ihmisen kasvot ovat kiinnostaneet minua jo pitkään, niiden piirtäminen, tarkkaileminen ja valokuvaaminen. Muutamia vuosia sitten eräällä kuvataidekoulun tunnilla opettajamme sanoi, kuinka kasvoissa ei ole mitään erillistä, on vain ihon kohoumia, valoja ja varjoja. Hän yritti saada meidät ymmärtämään, että esimerkiksi nenä ei ole erillinen komponentti kasvoissa, vaan se on paperilla vain valoa ja varjoja, luonnossa kolmiulotteinen kohouma. Jäin miettimään tätä ajatusta ja huomasin pian, että kasvojen piirtäminen todella helpotti, kun keskittyikini enemmän pelkkiin valoihin ja varjoihin.

Vaikka kehityin kasvojen piirtämisessä ja aloin pitää siitä yhä enemmän ja enemmän, ei kasvojen maalaaminen tuntunut ollenkaan kutsuvalta. Olen pienestä asti katsellut isovanhempieni seinällä olevaa maalausta, jossa on vaarini maalaamana mummin kasvokuva. Kasvot ovat todella aidon ja elävän näköiset ja en pystynyt ymmärtämään, miten sellaisen maalauksen maalaaminen on mahdollista. Aina silloin tällöin maalasini kuviskoulussa kasvoja, mikäli maalaukseeni sattui kuulumaan ihmisiä, enkä ikinä ollut kovin tyytyväinen. Tuntui, että ihmiskasvojen maalaaminen on niin suuri prosessi, jossa on niin paljon opittavaa, etten tiennyt mistä aloittaisin ja niinpä kiersin koko aihetta.

Onneksi (harvinaista sanaa tässä yhteydessä niin) tuli koronakaranteeni ja teimme etäkuvistunneilla paljon erilaisia croquiharjoituksia ihmiskasvojen eri yksityiskohdista, kuten silmistä ja suusta. Luultavasti normaalissa lähiopetuksessa emme olisi joka viikko tehneet croquita ja vaikka olisimmekin, en olisi kenties jaksanut keskittyä yhtä suurella innolla kuin etäopetuksessa, jossa kuvistunti oli torstaisin päivän ainoa tapahtuma lukionkin ollessa etänä.

Syksyllä kuviskoulun taas alkaessa ja päättötyön kolkutellessa ovella tuntui pitkän kevään jäljiltä luontevalta ottaa aiheeksi kasvot ja paneutua niihin vihdoinkin kunnolla. Tunsin, että piirrettyäni kasvoja ja niiden yksityiskohtia niin paljon ja niin kauan, olin valmis yrittämään jotain uutta ja hieman pelottavaa ja niin päädyin päättötyössäni harjoittelemaan ihmiskasvojen maalaamista.

Tekniikkaa ja teoriaa

Päädyin toteuttamaan päättötyöni akryylimaaleilla sen kummempia asiaa miettimättä. Koska teokseni on toteutettu luonnoskirjana ja maalasin jokaisella kuviskerralla uuden maalauksen, olivat akryylimaalit ainoa luonteva vaihtoehto niiden nopean kuivumisajan ja helpon työstettävyyden ansiosta. Samalla tuntui, että jo itse aihe haastoi minua tarpeeksi, joten öljyväreillä työskentely olisi tuonut liikaa haastetta kerralla.

Koska maalaukseni olivat kaikki A4-kokoisia, eivät akryylimaalit ehtineet kuivua maalauksessa liian nopeasti, vaan koin jopa välillä, että ne eivät meinanneet kuivua tarpeeksi nopeasti ja värit sekottuivat toisiinsa siellä, missä en olisi sitä halunnut tapahtuvan. Täten vaikka välillä tuntui, että olisi ehkä sittenkin pitänyt haastaa itseä enemmän ja ottaa käyttöön öljyvärit, tiesin ettei työskentely niillä olisi toiminut päättötyön idean kanssa lainkaan.

Päästyäni päättötyön kanssa vauhtiin ja saatuaani ensimmäiset maalaukset tehtyä, aloin etsiä tekemiseni avuksi muiden taiteilijoiden maalaamia kasvokuvia, joista pystyin ottamaan inspiraatiota värimaailmaan ja siveltimen käyttöön. Kävimme syyslomalla äitini kanssa lomalla Nizzassa, jossa vierailimme Fernand Légerin museossa ja Légerin teoksesta *Le Portrait de l'oncle* tulikin päättötyöni kenties tärkein inspiraatioteos.

Le Portrait de l'oncle, 1905

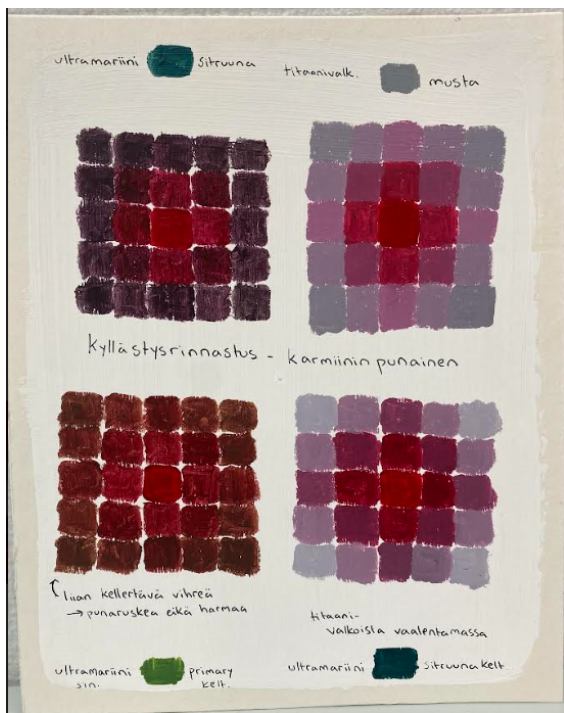
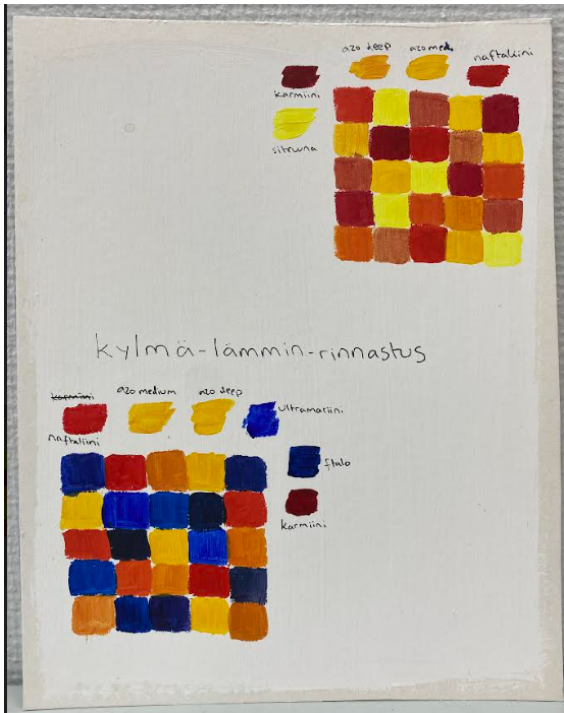
Päättötyöni loppuvaiheessa otin tekemisen avuksi Ittenin väriopin ja käytin muutaman tunnin maalaamalla värikarttoja ja tutkimalla värisävyjä sekä niiden suhdetta toisiinsa. Tuntui, että tekemiseni pyöri paikallaan ja käytin jokaisessa maalauksessa samoja värisävyjä samoilla tavoin. Väriopin tutkiminen auttoi tähän ja tajusin, kuinka paljon erilaisia sävyjä samasta väristä, esimerkiksi harmaasta saa, kun käyttää värin sekoittamiseen hieman eri maaleja eri suhteissa.

Värikartta harmaista ja maalaus, jossa hyödynsin sitä

Kiinnostuin myös Ittenin väririnnastuksista. Vastaväririnnastus minulta oli tullut luonnostaan jo moneen aiempaan maalaukseen, mutta kylmä-lämminrinnastus sekä kyllästysrinnastus kiehtoivat. Tajusin vasta jälkikäteen, että Légerin teos oli käyttänyt valon ja varjon erottelussa nimenomaan kylmä-lämminrinnastusta, mikä oli tehnyt siitä niin kiinnostavan.

Rinnastusten lisäksi värien tutkiminen sai minut löytämään peittävän titaanivalkoisen rinnalle läpikuultavamman sinkkivalkoisen, joka mahdollisti maalauksen kerroksellisuuden ja tuntui, että tekemiseni pääsi taas yhden askeleen eteenpäin.

Kuvia maalaamistani värikartoista

Värikartta ja maalaus, jossa sitä on käytetty apuna

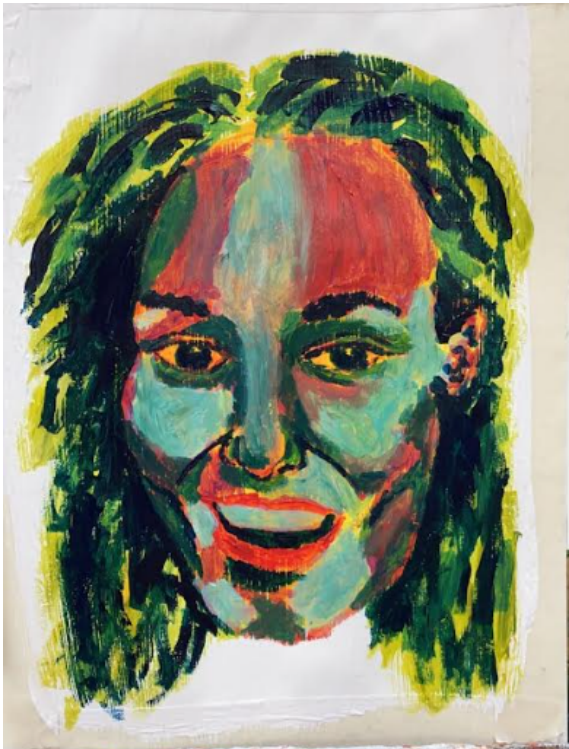
Tavoite muuttuu ja työ etenee

Kun aloitin päättötyöni, oli ideani maalata kasvoja niin paljon, että opin tekemään niistä realistisemmat. Halusin myös, että oppisin maalaamaan kasvoja elävästä mallista tai suoraan mielikuvituksestani siten, että ne olisivat "aidon" näköiset. Tämän takia maalasin ensimmäisen maalauksen ilman mallia, jotta näkisin mistä tekemiseni on lähtenyt liikkeelle ja voisin verrata sitä päättötyön viimeiseen maalaukseen sitten aikanaan.

Kuitenkin pian aloitettuani huomasin, kuinka paljon mahdollisuuksia kasvojen maalaamisessa on ja kuinka monella tavalla ne voi maalata. Tavoitteeni muuttui realistisuuden tavoittelusta tunteen ja aistikkuuden tavoitteluun. Maalasin ystäväni kuvia, sillä halusin tuttuja kasvoja maalaamalla yrittää saada maalaukseen sisällytettyä kuvanottohetkellä olleen tunteen tai kuvattavana olevan ystäväni sisimmästä jotain. Mitä syvemmälle sukelsin aiheeseeni, sitä enemmän aloin kiinnostua ekspressionistisesta värienkäytöstä, selkeästä siveltimenjäljestä ja maalauksen maalauksellisuudesta. En halunnut tavoitella fotorealismia, sitä varten on kamerat, vaan halusin tavoitella jotain omaa ja löytää oman taiteellisen kädenjälkeni.

Maalasin jokaisella kuvistunnilla oman erillisen maalauksen luonnoskirjaan, mikä tarkoitti, että yhteen maalaukseen käytetty aika oli noin 1,5-2 tuntia. Se vei sopivasti pois onnistumisen painetta ja antoi henkisen vapauden kokeilla ja epäonnistua ja siten kehittyä.

Koska maalauksia ehti kertyä luonnoskirjaan monia, kehittyi minulle pian rutiini, jolla maalaukset muodostuivat. Aloitin aina maalaamalla luonnostelevan pohjamaalauksen, johon hahmottelin pään muodon ja kasvoihin yksityiskohdat paikalleen. Tämän jälkeen luonnostelin suurimmat valo- ja varjoalueet ja aloin alue kerrallaan työstämään niistä kolmiulotteisia ja kerroksellisempia. Seuraavalla sivulla on kuvasarja, joka havainnollistaa yhden maalauksen etenemisen.

Työ valmiina

Päättötyötäni olisi voinut jatkaa vielä useiden viikkojen ajan, sillä luonnoskirja on paksu ja tyhjiä sivuja vaikka millä mitalla. Koska kuitenkin halusin saada päättötyön valmiiksi yhden lukuvuoden aikana, oli lopulta tehtävä se viimeinen maalaus ja jätettävä kirja kesken. Itsensä haastaminen ja taiteilijana kehittyminen on prosessi, joka ei ikinä tule valmiiksi ja päättötyöni näyttääkin vain yhden ajanjakson tätä kehitystä.

Olen valmiiseen päättötyöhöni todella tyytyväinen, sillä onnistuin omassa tavoitteessani ja sain haastettua itseäni ja sitä kautta kehityttyä niin kasvojen maalaamisessa, kuin yleisestikin värien käyttämisessä. Viimeisiä maalauksia tehdessä tuntui, että olen saanut tekoprosessista irti kaiken sen, mitä nyt voin saada, eikä teoksen lopettaminen tuntunut siltä, että jättäisin jotain kesken.

Vaikka luonnoskirja sisältää muutamia mielestäni epäonnistuneita maalauksia, sisältää se myös monia onnistumisia, jotka ovat nostaneet itsevarmuuttani omaa tekemistäni kohtaan. Myös "epäonnistuneet" maalaukset ovat tärkeitä, sillä ne osoittavat ettei kehitys ole ikinä lineaarista ja kaikki tekotavat eivät tunnu yhtäläillä omilta.